R. 1937.

Počasí.

Rok 1937 byl hodně deštivý. Slunných dnů bylo velmi málo. Po Novém roce mrzlo na sucho, teprve v polovici ledna sněžilo, ale sníh o ostatních již mokval. Déšť, který začal v únoru, trval ještě v březnu; teprve kolem 21. března se počasí natolik zlepšilo, že se objevili hospodáři na polích, bohužel jen asi 4 dny. Pak znovu přešlo do polovice dubna. Setí se novými dešti tak protáhlo, že ještě v květnu mnozí rolníci seli a sázeli brambory. Při dubnových a květnových deštích bylo však teplo, takže louky a meze zelenaly se bujnou travou, rovněž jetele, žito i oves ukazoval naději na hojnou sklizeň. V červnu bylo sušení sena ztíženo deštivým a bouřlivým počasím. Červenec již ukazuje, že déšť natropil na jetelích i obilí hodně škody. Žňové práce, které začaly u nás kolem 12.-15. července, byly značně stíženy novými dešti a zejména

chladnem, které trvalo od 18. VII. – 24. VII. Tato chladna rovnala se chladným dnům říjnovým. Ovesné žně pokračovaly v měsíci srpnu za počasí stále neklidného. Sklizeň osa byla špatná, neboť dlouhým ležením na polích zčernal. Koncem srpna přicházely náhlé a prudké bouře provázené vydatnými lijavci. Několik bouřek přehnalo se ještě v září, kdy bylo teplejí než v srpnu. Vlivem vlhkého a teplého počasí rostlo ještě v září v lesích hodně hříbků. Počátkem října přišlo slunné podzimní počasí, ale konec října, v době kdy lidé vybírali brambory, byl již chladný a zase deštivý. První mráz byl 22. října (–2°), jřinám a květům však ještě neuškodil. Listopad byl mlhavý a deštivý a stejné počasí pokračovalo ještě v prosinci, jen s tím rozdílem, že s deštěm sněžilo. Teprve od 20. prosince začaly mrazíky a napadlo trochu sněhu. Koncem měsíce dosáhly mrazy –10°, –12°, na rozdíl od letnových mrazů (–3°, –5°). Sníh ležel přes vánoční svátky, bylo ho však málo (jen asi 6 cm).

Přesto, že často pršelo, byla úroda obilí dobrá; zato oves to odnesl. Sklizeň ukazovala: 4·– q ovsa po míře pole; 5 q pšenice po míře pole; 3·5 q žita po míře pole. Úroda a ceny.

Oves platil 1 q à 108–114 Kč; 1 q pšenice à 145–155 Kč; 1 q žita à 130 Kč; 1 q brambor à 12–15 Kč.

Třešně se urodilo hodně, ale rychle hnily. Úroda podzimního ovoce se ukázala slabá. Švestky byly drobné.

Ceny ovoce: 1 kg švestek = 80 h–1 Kč; 1 kg hrušek = 50 h
1 kg jablek = 1·– – 1·20 Kč

Hovězí maso 1 kg	= 10–12 Kč ;	tvaroh 1 kg	= 3 Kč
Vepřové " "	= 12 Kč ;	kuře	= 6–8 Kč
Máslo " "	= 12–14 Kč ;	kachna	= 15 Kč
Mléko 1 l	= 1 Kč ;	husa	= 28–30 Kč
sele 80–130 Kč		krocan	= 45–60 Kč

V letních měsících byly veliké spousty běláska. Housenky běláska zelného zničily na mnohých místech všechnu zeleninu v zahradách a řepný chrdst v polích.

Při valné hromadě tělj. jednoty „Sokol" konané 24. ledna 37 byli zvoleni tito činovníci: Události v obci.

Josef Kolínský, starostou; Stanislav Černý, místostarost; Ludmila Křivá, jednatelem; Věra Jičínská, vzdělavatelem; Augustin Krejčí, náčelníkem; Blažena Sklenářová, náčelní.

Rovněž v místním odboru Národní jednoty byly provedeny volby: Lud. Křivá, předseda, St. Černý, jednatel, Čeněk Zeman, pokladník.

V muzejním spolku pro uchování bratrských tisků a památek byl po zemřelém předsedovi vrchním mag. radovi Janu Rospíšilovi zvolen předsedou Dr. Karel Mrázek, okr. šk. inspektor v. v. z Brna. Jinak zůstává výbor beze změny.

13. června uspořádal Muzejní spolek s Národní jednotou národní pout k pomníku Bible kralické. Dopoledne byla slavnostní akademie v sokolovně při níž pronesl Dr. H. Traub z Brna „O Žerotínech" a spisovatelka O. Sedlmayerová hovořila na téma „Ženy bratrské". Účast byla pro deštivé počasí malá. Odpoledne pokračovala slavnost, již za slunného počasí, u pomníku. Tato národní pout bude se opakovati každého roku, až se stane tradiční. - Má se jí křísiti slavná historie Kralic.

5. července v rámci Zborovských oslav a

na paměť mučednické smrti Mistra Jana Husa byla zapálena hranice ve „Chmelnicích". U hranice promluvil velmi krásně Dr. Jar. Doležal, bývalý konsul v Polsku.

V letních měsících byla dokončena oprava asfaltové silnice vedoucí z Rapotic do Náměště.

14. září bylo všechno občanstvo vzrušeno truchlivou zprávou, neboť toho dne o 3 hod. 29 minutách páno zemřel na zámku v Lánech president Osvoboditel T. G. Masaryk. Na veřejných budovách byly ihned vyvěšeny černé prapory a žactvu, po oznámení této truchlivé zprávy, bylo na znamení smutku uděleno prázdno. Smutek byl patrný na tvářích všeho občanstva. Na ulicích tvořily se hloučky, které tiše rokovaly o úmrtí presidenta Osvoboditele. Vpředvečer pohřbu, který se konal 21. září, vyzdobili téměř všichni občané okna květinami a obrazem presidentovým, který zahalili smuteční rouškou. Večer rozžehli za okny svíce. 20 září večer uspořádalo občanstvo v sokolovně tryzu za presidenta Osvoboditele, kdež na smuteční

upravenému podiu přednesla tři smuteční básně od Vítězslava Nezvala k úmrtí presidentovi učitelka Věra Jičínská, školní děti recitovaly společně báseň „Ruce" a starosta obce Cyril Vala v proslovu vzpomněl nehynoucí památky velkého presidenta. Delší smuteční řeč za všeobecného pohnutí všech přítomných pronesl učitel St. Černý. Úterý 21. září 1937 byl Tomáš Garrigue Masaryk na královském pražském hradě vzdvižen, ve slavném průvodu veden Prahou, aby ve vsi Lánech uložen byl do země, z níž vyšel. Pohřeb byl vysílán rozhlasem. Místní „Sokol" umožnil těm, kteří radio doma neměli poslech v sokolovně. Toho dne svítilo slunce, ale v duších všech občanů byl smutek, který se projevoval pláčem dětí i dospělých. Ve chvíli pohřbu zarněl zvonek kralického kostelíku a ve všech oknech zaplály znovu svíce. Toho dne celý národ si uvědomil jaká ztráta ho postihla a znovu se sesmkl k práci pro demokratickou republiku. - Jak byl president Osvoboditel milován, o tom svědčí, že několik místních občanů šlo se pokloniti

k jeho rakvi na pražském hradě. J pohřbu se někteří účastnili.- Velmi dojemně působilo, když úmrtí presidenta Osvoboditele oznámil hlas zvonku kralického kostelíkapač nikdo zvoníkovi nenařizoval, aby zvonil, učinil tak sám, byv si vědom velikého okamžiku, který dolehl na náš národ. —

Na podzim byla vsázena silnice vedoucí z Kralic ke mlýnu pana Fríce po obou stranách mladými lípami, které obstarali místní včelaři pro povznesení včelařství.

Koncem října byla započato s kanalisací a regulací kralického potoka. Pro zimní mrazivé počasí muselo býti od práce upuštěno a bude se v ní pokračovati na jaře.

V prosince 37 zemřel v Třebíči učitel Vítězslav Maurer, který na zdejší škole působil roků a těšil se přízni zdejšího občanstva i žáků. Byl zpopelněn v brněnském krematoriu.

V měsíci ochuravěl starosta obce Lyric Vala a jeho funkci zastává než se uzdraví náměstek Adolf Malý.

Události ve škole.

Zápis pro šk. rok 1936-37 byl vykonán 26. června 37. Nový školní rok začal 1. září a stav žactva byl na počátku roku 128 žáků. Do jiných škol odešlo celkem 13 dětí. Učitelský sbor byl složen takto: zatímní správu školy vedla učitelka Ludmila Křivá; v I. tř. učila uč. Věra Jičínská, ve II. tř. uč. Marie Kloudová, ve III. tř. uč. Lud. Křivá, ve IV. tř. uč. Stanislav Černý. Ženským ručním pracím vyučovala uč. dom. nauk Marie Folcíková a uč. dom. nauk Marie Žáková z Březníka. - Náboženství řím. kat. vyučoval farář Ant. Moučka, náboženství českobr. evang. Marie Ženatá, chot českobr. evang. faráře v Třebíči.

25. ledna dopoledne navštívil zdejší školu pan zemský inspektor Otakar Hanuš. Úspěchy ve vyučování a výchově označil za celkem dobré a některé zvláště ve III. a IV. třídě za velmi dobré, řízení školy za velmi pečlivé.

Dne 6. března byla uspořádána školní slavnost na oslavu 87. narozenin presidenta Osvoboditele a prolovena přednáška se světelnými obrazy „Plukovník Švec."

2. května byla oslava svátku matek a žáci

sehráli hru „Krakonošova medicína".

53. narozeniny presidenta Dr. Ed. Beneše oslavili žáci 27. a 28. května slavnostní akademií.

Na místo definitivního řídícího učitele s volnou soutěží při zdejší škole došlo 7 žádostí. Nejstarší žadatel byl říd. učitel František Burian z Jinošova. Místní školní rada však tento nesestavila proto, že častějším měněním místa říd. učitele na zdejší škole trpí nejen škola nýbrž i obec.

V záležitosti stavby školy bylo během roku podniknuto hodně důležitých kroků.

V listopadu r. 1936 navštívila Kralice pí. senátorka Plamínková, prohlédla si i naši školu a shlédla její nedostatky. Učitel St. Černý požádal pí. senátorku písemně o pomoc a přímluvu při budování nové školy. Na návrh pí. senátorky, která přednesla záležitost stavby kralické školy i v parlamentě, podala místní školní rada a obecní zastupitelstvo v Kralicích žádost ministerstvu financí o podporu. Počátkem ledna vypravila se deputace: starosta Cyril Vala, radní Rozum, předseda mír. Karel Němec, spr. školy Lud. Křivá a učitel St. Černý za

za p. okr. hejtmanem vrch. radou Navrátilem do Třebíče. Deputace přednesla svůj návrh o stavbě školy, vyslechla informace pana hejtmana i p. okresního škol. inspektora St. Melichara a přislíbila, že se ze všech sil přičiní o stavbu nové školy. Aby obecní zastupitelstvo získalo ještě další informace, hlavně pokud se týče finančního nákladu a povolení zemského výboru v Brně, aby obec mohla sjednati výpůjčku, jela táž deputace o týden později do Brna a jednala s vedoucími činiteli na zemském úřadě, na zemském výboru a na zemské školní radě. Bohužel jednání bylo bezvýsledné, protože zemský výbor nemůže ze zásadních důvodů spočívajících na zákoně o oddlužení obcí, povoliti Kralicím výpůjčku. Nezbývalo tedy, než očekávati vyřízení žádosti podané v listopadu ministerstvu financí.

Konečně výnosem okr. šk. výb. v Třebíči ze dne 17. VI. 1937 bylo místní škol. radě v Kralicích oznámeno, že jest možno doufati na výpůjčku pro stavbu školy záruky státu a zemské subvence, podaří-li se obci získati půjčku. – Výpůjčku na obnos 400.000 Kč sjednal u kontribučenské

zálohy v Náměšti nezávazně starosta obce Cyril Vala. – Nato podána nová žádost min. školství, k ní byly přiloženy plány, rozpočet a umořovací plán.

Sdělením (ze dne 22. XII.) pí. senátorky Plamínkové bylo min. v Kralicích oznámeno, že min. financí určitě se zaručí za půjčku na stavbu školy a přispěje na úrok a úmor ze zápůjčky. – Za těchto okolností se zdá, že přece ke stavbě školy dojde. –

Rok 1937 zaznamenává četná úmrtí v naší obci i v národě. – V obci zemřeli: Statistika.

Milan Vala (dítě) z čís. 21; Marie Krejčová (dítě) z čís. 78; Josef Sochor (dělník) z čís. 25; Marcelina Burianová (vdova-dělnice); Josef Kolínský (přednosta stanice) čís. 65; František Klíma (dělník) z čís. 102.

Zemřeli tedy: 2 děti, 1 žena, 3 muži; celkem 6.

V roce 1937 bylo pokřtěno dětí. Oddavek:

Do obce byli přijati:

Václav Ležák, dne 24. I. 1937

Eduard Miliau, " 24. X. —"—

Hynek Veleba, " 23. XII. —"—

V minulém roce (1936) začali se stavbou na Řeřenově Novostavby.

Viktor Jaček a František Věžník. Stavbu dokončili v r. 1937 a popisné číslo domku Viktora Jaška je 175, Frant. Věžníka 176. Další novostavby: Josef Mistera, čís. 177; František Peta, čís. 178; Alois Mlynář, čís. 180; Jaroslav Jaroš, čís. 181; František Keiler, čís. 182; Rudolf Volf, čís. 183.

Nezaměstnanost. Nezaměstnaných v tomto roce bylo 43. Oproti loňsku proto více, že byla dokončena oprava asfaltové silnice, kdež byli někteří nezaměstnaní po dokončení prací propuštěni. Také práce v jirchárnách nebyla trvalá.

Mzdy: Čeledín měl měsíčně mimo naturalií 130–170 Kč, služka měla —"— —"— —"— 110–130 Kč. Dělníci v jirchárnách dostávali za jednu hodinu 2·50 Kč. Denně pracovali 8 hodin.

Rozpočet školní a obecní: Rozpočet školní na rok 1938 je 10.166 Kč. Z toho na Kralice 8.593·50 Kč, na Lhotice 1.572·55 Kč.

Rozpočet obecní: spotřeba 76494·- Kč (řádný), úhrada 20.468·- Kč; mimořádný 20.000·- Kč, schodek 56.026 Kč. Domovní přirážky 164%, přirážky k ostatním daním (350%).

Zábav bylo s výtěžkem pro obecní pokladnu Kč.

V květnu byla zahájena světová výstava v Paříži. Československo ve svém výstavním pavilonu vystavovalo vzácné výrobky skla. Umístilo se co do počtu cen mezi všemi národy na třetím místě. Události všeobecné.

12. května byl v Anglii korunován Jiří VI. po odstoupivším bratru Eduardu VIII., který se oženil s paní Simpsonovou.

26. května zemřel dr. Karel Kramář, vůdce národního sjednocení.

V červenci byly pořádány v celé republice oslavy na paměť 20. výročí osvobozitelské bitvy u Zborova. Zborovské pěny v Praze se súčastnil pan president Osvoboditel za nevýslovného nadšení obecenstva. Byla to jeho poslední cesta do Prahy.

16. července podala demisi Hodžova vláda pro spor o obilní ceny a byla znovu jmenována 21. července; místo dra Kalfuse ujal se min. financí dr. Franke. Dr. Kalfus byl znovu jmenován 2. října min. financí.

V témže měsíci podařilo se ruským letcům Čkalovi, Bajdukovi a Berjakovi přes severní točnu přeletěti do severní Ameriky.

29. července byl dosazen na egyptský trůn král Farouk I.

Počátkem srpna vypukla nová válka mezi Japonskem a Čínou. Japonsko se snaží politicky ovládnouti Čínu. 9. prosince dobyli Japonci Nankin. Válka trvá.

Podobně válka ve Španělsku mezi povstalci a vojskem vládním je vedena již přes rok s největší houževnatostí. Hlavní město Španělska Madrid nebyl doposud povstalci dobyt, ačkoliv je obléhán již rok.

14. září zemřel v Lánech president Osvoboditel. Podrobněji o jeho úmrtí psáno ve stati „Události v obci".

Začátkem listopadu navštívil soukromě p. presidenta E. Beneše rumunský král Carol v Židlochovicích.

V polovici prosince přijel do Československa franc. ministr Delbos. Jeho cesta měla veliký význam pro zabezpečení míru v Evropě.

Hlubica 15/1.38